

Hoe ziet passend onderwijs er

Op 25 juni stuurde staatssecretaris Sharon Dijksma van Onderwijs een brief aan de Tweede Kamer. Hierin pleit ze voor passend onderwijs en zet ze in grote lijnen uiteen wat ze hieronder verstaat: maatwerk voor ieder kind al dan niet in het speciaal of regulier onderwijs of een combinatie van beiden. Daarnaast zullen komende jaren regionale netwerken worden gevormd. Daarbinnen moet passend onderwijs aangeboden worden aan zorgleerlingen. Op basis van experimenten wordt een nieuwe Wet Passend Onderwijs uitgewerkt, die in 2011 in werking zal treden. Op de dag dat Dijksma haar voorstellen naar de Tweede Kamer stuurde, bracht ze een bezoek aan de Bertha Muller School van de Koninklijke Auris Groep.

Vol bewondering sluit staatssecretaris Dijksma haar bezoek aan de Bertha Muller School af. Ze zegt onder de indruk te zijn van de inzet en de professionaliteit van het personeel. Ze benadrukt na de klassenbezoeken niet van het speciaal onderwijs af te willen. Passend onderwijs kan zowel op reguliere als speciale scholen verzorgd worden, vindt ze.

Directeur Paul de Haan van de Bertha Muller School betitelt het bezoek als zinvol. 'Er is een informatief gesprek geweest waarin een aantal knelpunten naar voren zijn gebracht en er is een begeleid bezoek afgelegd in drie groepen met verschillende hulpvragen van leerlingen. Bovendien ben ik blij met het nagesprek waarin ook ruimte was voor de vertegenwoordiger van de oudervereniging FOSS om de ervaren knelpunten vanuit de ouders weer te geven.'

Verder specialiseren

Staatssecretaris Dijksma bezocht de Bertha Muller School in Utrecht op uitnodiging van de WEC-raad. Theo van Munnen, bestuurslid van de WEC-raad en voorzitter van Siméa, is blij dat er een wettelijk kader blijft voor speciaal onderwijs. Al was er volgens hem geen reden hierover bezorgd te zijn. 'Echter', zegt hij, 'het speciaal onderwijs zal zich in de toekomst steeds verder moeten specialiseren. Ze zal zich moeten neerzetten als een echt expertisecentrum.' Erik van Lingen, groepsdirecteur onderwijs van Auris, zegt hierover: 'Speciaal onderwijs wordt meer een functie en minder een plek. Met andere woorden: speciaal onderwijs wordt geboden in reguliere scholen door reguliere en speciale leraren en medewerkers, met externe ondersteuning zoals ambulante begeleiding en onderwijsbegeleiding en op speciale scholen of in speciale units in een reguliere school. Ook zal een leerling zich nog wat sneller verplaatsen tussen deze systemen. Hopelijk slagen we er in het onderwijs

meer rond de leerling te concentreren en minder het kind te verplaatsen.' Van Munnen benadrukt dat Siméa pleit voor toename van het aantal cluster 2-leerlingen in het reguliere onderwijs. Directeur Paul de Haan onderstreept dit. 'Wij geven onszelf een pluim als we kinderen weten terug te plaatsen in het regulier onderwijs.'

Of ze dit kunnen waarmaken? Van Munnen en Van Lingen denken van wel. 'Ik denk dat reguliere scholen in staat zijn om een belangrijk deel van de zorgleerlingen goed onderwijs te bieden. Dit moet gebeuren met expertise vanuit het speciaal onderwijs en met meer middelen voor het reguliere onderwijs en met meer kennis van atypische ontwikkeling van kinderen. Het is in die zin jammer dat er op Pabo's en lerarenopleidingen te weinig aandacht is voor deze doelgroep in het reguliere programma', meent de groepsdirecteur van Auris.

Voor zijn school betekent dit volgens De Haan: 'Wij zullen ons meer gaan richten op samenwerking met het reguliere onderwijs dan wij nu doen. Dat betekent op weg naar 2011 dat wij onze meerjarenplanning hier meer op moeten afstemmen. Planmatig maar vooral ook concreet collega's interesseren, voorbereiden en scholen op een nieuwe wijze van samenwerken in het reguliere onderwijs. Een expertisecentrum worden dat zich meer naar buiten richt.' Regionale netwerken zijn hierbij erg belangrijk. 'Vanuit het regio overleg in ons REC nemen twee collega directeuren deel aan een clusteroverstijgend overleg. Komend jaar gaan we hier meer in investeren met name naar samenwerkingsverbanden en naar het regulier basisonderwijs', ligt De Haan toe.

Bureaucratie

Tijdens het bezoek werden knelpunten in wet- en regelgeving onder de aandacht van Dijksma gebracht, zoals bijvoorbeeld de problemen rondom de herindicatie en

in de toekomst uit?

de zorg onder schooltijd. 'Veel kinderen moeten in een keurslijf worden geperst en vaak worden de problemen aangedikt om een herindicatie te krijgen', zei De Haan.

Van Lingen veroordeelt de bureaucratie waarmee scholen te maken krijgen 'als een treurige uitwas van een overheid die aan de ingang en uitgang scherp wenst te controleren. Ouders vinden echt door de bomen het bos niet meer, mede omdat indicatie voor het Sba en het SO anders verlopen en omdat ook de route binnen de verschillende clusters niet gelijk is. Daarnaast worden onze medewerkers veel te veel uit het primaire proces getrokken. Een logopedist op onze scholen is vier uur kwijt met onderzoek en protocolleren voor de herindicatie.'

Directeur De Haan: 'De beperkingen die de onderwijswetgeving ons oplegt om jonge leerlingen te bieden wat ze nodig hebben worden nu omzeild door zorg te bieden. Auris biedt deze ook heel jonge kinderen nu zorg. Ik denk dat dit aanbod voor de kinderen een goede oplossing is. Dat gebeurt nu gelukkig in één gebouw en dat is een goede zaak voor kinderen en ouders. Maar dat mag eigenlijk niet.' Hij vervolgt met een ander voorbeeld. 'Een aantal therapieën zoals caesarterapie en speltherapie geven een geweldige bijdrage aan de individuele hulpvraag van leerlingen. Wij willen dat aanbod verbreden met onder andere psychomotorische therapie maar vermenging van geldstromen mag niet. Maar de staatssecretarissen Bussemaker en Dijkma zien het belang en ik verwacht dat zij dat wel mogelijk gaan maken.'

Groei

Het aantal kinderen met een rugzakje stijgt snel, het gaat hierbij vooral om kinderen met gedragsproblemen. Hoe komt dit en wat zal het effect van de nieuwe maatregelen hierop zijn? Van Munnen: 'LGF-leerlingen zullen in de toekomst ongetwijfeld gebudgetteerd worden. Siméa wil dat al veel

eerder dan 2011, zoals de staatssecretaris voorstelt. Vanuit LGF-middelen moet er ook veel meer aan preventie gedaan kunnen worden. LGF is een log instrument en wakkert de vraag almaar aan. Voor de groei van de ambulante begeleiding van cluster 4 is er een groot aantal verklaringen gelet op de vele onderzoeken die het laatste jaar zijn uitgevoerd. Een eenduidige verklaring is er niet en dat is eigenlijk het meest opmerkelijk.' De WEC-raad vindt dat aan deze ongebreidelde groei een einde moet komen. Onlangs heeft ze hierover een notitie naar de staatssecretaris gestuurd. (Zie: www.wecraad.nl)

Van Lingen voegt hieraan toe: 'Eigenlijk heeft het gehele onderwijs primair en secundair, en regulier en speciaal een stevige impuls nodig op gebied van kennis en vaardigheden om met gedragsmoeilijkheden om te gaan. Dit is niet voorbehouden aan cluster 4. Ook in cluster 2 zien we een stijging van gedragsmoeilijkheden. Verwijzen naar cluster 4 gebeurt nu af en toe vanuit cluster 2. Dit is op termijn geen oplossing. We zullen deels expertise voor een deel ook zelf moeten gaan bieden.'

Paul de Haan vat samen: 'Echt passend onderwijs is passend voor leerlingen maar ook passend voor leerkrachten en begeleiders. Kinderen hebben in hun ontwikkeling verschillende ondersteuning en begeleiding nodig. Verscheiden van aard in plaats en tijd. Daar moeten we in het onderwijs beter op aansluiten. Maar dat betekent dat de leerkrachten en begeleiders in de verschillende onderwijssituaties daarvoor voldoende geschoold worden en ook voldoende tijd krijgen om de leerlingen te bieden wat nodig is.'

Hij besluit: 'Toen Sharon Dijkma wegging en naar de gereedstaande auto liep, gaf ze mij aan dat zo'n bezoek voor haar zinvoller is dan drie nota's.'

MARJAN B RUIJS